

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Šmartinska cesta 55, p.p. 631, 1001 Ljubljana

T: 01 478 38 00
F: 01 478 39 00
E: gfu.fu@gov.si
www.fu.gov.si

DAVČNO OBRAVNAVANJE POSOJIL MED POVEZANIMI OSEBAMI

Podrobnejši opis

1. izdaja, januar 2017

KAZALO

1.0 SPLOŠNO	3
2.0 OBRESTI OD PRESEŽKA POSOJIL PREJETIH OD POVEZANIH OSEB	3
2.1 Delničar oziroma družbenik, katerega posojila so predmet tanke kapitalizacije	3
2.2 Izračun povprečnega stanja kapitala	4
2.2.1 Izračun povprečnega stanja kapitala v primeru hkratne posredne in neposredne udeležbe	5
2.3 Način dokazovanja zavezanca, da bi posojilo lahko dobil od nepovezane osebe	6
2.4 Obrestna mera presežka posojil od povezanih oseb	6
2.4.1 Nastanek obveznosti za plačilo davčnega odtegljaja	7
2.5 Dana garancija oz. drugo jamstvo kvalificiranega družbenika	7
2.5.1 Patronatska izjava	7
2.6 Tanka kapitalizacija v primeru prevzema dolga	8
2.7 Tečajne razlike pri odplačevanju davčno nepriznanih obresti	8
2.8 Zmanjšanje odhodkov za obresti od presežka posojil v davčnem obračunu	9
3.0 PRIZNANA OBRESTNA MERA	10
3.1 Sprememba posojilne pogodbe	10
3.2 Negativni variabilni del priznane obrestne mere	10
3.3 Zmanjšanje odhodkov za obresti od presežka posojil v davčnem obračunu	11
4.0 DAVČNI ODTEGLJAJ OD PRIKRITEGA IZPLAČILA DOBIČKA	12
4.1 Oprostitev ali znižanje davčnega odtegljaja	13

1.0 SPLOŠNO

[Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb \(ZDDPO-2\)](#) posebno pozornost namenja obravnavi posojil med povezanimi osebami. V prvem koraku je za davčne namene potrebno ugotoviti ali pri zavezancu obstaja presežek posojili (t.i. tanka kapitalizacija), kot to določa 32. člen [ZDDPO-2](#). Obresti od presežka posojil namreč ne smejo zmanjševati davčne osnove davka od dohodkov pravnih oseb (v nadaljevanju: DDPO). V drugem koraku pa je pri posojilih povezanih oseb, ki ne predstavljajo presežka, potrebno preveriti višino obrestne mere, kot to določa 19. člena [ZDDPO-2](#).

V primeru, da ima zavezanec razmerje med posojili in kapitalom višje, kot znaša varni pristan, se najprej izračunajo odhodki iz naslova obresti od presežka posojil prejetih od povezanih oseb, za znesek katerih se zmanjšajo odhodki v obračunu DDPO.

Če je zavezanec od posojil, prejetih od povezanih oseb, znotraj varnega pristana oziroma posojil, ki so skladna z 32. členom [ZDDPO-2](#) obračunal odhodke iz naslova obresti po obrestni meri, ki je višja, kot znaša priznana obrestna mera (v nadaljevanju: POM), se v obračunu DDPO zmanjšajo še odhodki za obresti, ki so posledica razlike med višjo dejansko obrestno mero in nižjo POM, v skladu z 19. členom [ZDDPO-2](#).

2.0 OBRESTI OD PRESEŽKA POSOJIL PREJETIH OD POVEZANIH OSEB

Fenomen presežka posojil prejetih od povezanih oseb, imenovan tudi tanka kapitalizacija, spada med največje probleme mednarodne obdavčitve. Mednarodna podjetja tudi zaradi doseganja davčnih ugodnosti nimajo interesa, da bi družbam v skupini zagotovile ustrezen znesek kapitala za poslovanje. Z vidika davčnega načrtovanja je bolj prikladno, da se povezani družbi odobri posojilo za katero se potem zaračunajo obresti, ki znižujejo davčno osnovo. Ob plačilu obresti kreditodajalcu pa se dobički (preko plačanih obresti) neobdavčeno prenašajo iz ene v drugo državo. Z institutom tanke kapitalizacije se torej urejajo davčne posledice prekomernega financiranja zavezanca z dolžniškim kapitalom s strani kvalificiranega delničarja oziroma družbenika.

V skladu z 32. členom [ZDDPO-2](#) se kot odhodek ne priznajo obresti od posojil delničarja ali družbenika, ki ima kadarkoli v davčnem obdobju neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 % delnic ali deležev v kapitalu ali glasovalnih pravic v zavezancu, če kadarkoli v davčnem obdobju ta posojila presegajo štirikratnik zneska deleža tega delničarja oziroma družbenika v kapitalu zavezanca. V praksi to pomeni, da obresti od posojil, ki presegajo štirikratno knjigovodsko vrednost kapitala, ki ga ima posojilodajalec v posojilojemalcu, davčno niso priznane.

V primeru, ko le del posameznega posojila presega štirikratnik zneska deleža tega delničarja oziroma družbenika v kapitalu zavezanca (štirikratnik tega zneska imenujemo tudi »varni pristan«), se kot odhodek ne priznajo zgolj obresti od tega dela, ki so obračunane za čas trajanja presežka v davčnem obdobju.

2.1 Delničar oziroma družbenik, katerega posojila so predmet tanke kapitalizacije

[ZDDPO-2](#) v prvem odstavku 32. člena določa, da se pri zavezancu, posojilojemalcu (razen pri posojilojemalcih bankah in zavarovalnicah) kot odhodek ne priznajo obresti od posojil, ki so prejeta od delničarja oziroma družbenika, ki ima kadarkoli v davčnem obdobju neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 % delnic ali deležev v kapitalu ali glasovalnih pravic v zavezancu, če kadarkoli v davčnem obdobju ta posojila presegajo štirikratnik zneska deleža tega delničarja oziroma družbenika v kapitalu zavezanca, razen če zavezanec dokaže da bi presežek posojil lahko dobil od posojilodajalca, ki je nepovezana oseba. Nadalje je v drugem in tretjem odstavku

32. člena [ZDDPO-2](#) določeno, da se za posojila delničarja oziroma družbenika po prvem odstavku tega člena štejejo tudi posojila osebe, ki se kadarkoli v davčnem obdobju šteje za povezano osebo tako, da ima delničar oziroma družbenik ali njegovi družinski člani hkrati neposredno ali posredno najmanj 25 odstotno udeležbo v zavezancu in tej osebi, ter tudi posojila tretjih oseb, za katera jamči ta delničar oziroma družbenik, oziroma če so posojila pridobljena v zvezi z depozitom tega delničarja oziroma družbenika v tej osebi.

Po pravilu tanke kapitalizacije se tako obravnavajo odhodki iz naslova obresti od presežka posojil, ki jih prejme davčni zavezanec od t.i. kvalificiranega delničarja oziroma družbenika, med katera se štejejo:

- posojila (razen pri posojilojemalcih bankah in zavarovalnicah), ki so prejeta od delničarja oziroma družbenika, ki ima kadarkoli v davčnem obdobju neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 % delnic ali deležev v kapitalu ali glasovalnih pravic v zavezancu, če kadarkoli v davčnem obdobju ta posojila presegajo štirikratnik zneska deleža tega delničarja oziroma družbenika v kapitalu zavezanca, razen če zavezanec dokaže, da bi presežek posojil lahko dobil od posojilodajalca, ki je nepovezana oseba,
- posojila osebe, ki se kadarkoli v davčnem obdobju šteje za povezano osebo tako, da ima delničar oziroma družbenik ali njegovi družinski člani (pri čemer se za družinskega člana šteje družinski član kot je opredeljen v drugem odstavku 16. člena [ZDDPO-2](#)) hkrati neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 % delnic ali deležev v kapitalu ali glasovalnih pravic v zavezancu in tej osebi,
- posojila tretjih oseb, vključno s posojili bank, za katera jamči ta delničar oziroma družbenik, oziroma če so posojila pridobljena v zvezi z depozitom tega delničarja oziroma družbenika v tej osebi oziroma banki.

Glede nove določbe drugega odstavka 32. člena [ZDDPO-2](#) (novela [ZDDPO-2J](#)), ki je povzeta v predhodno navedeni drugi alineji, pojasnjujemo, da dejansko pomeni razširitev definicije oseb, ki zapadejo pod pravilo tanke kapitalizacije. Nomotehnično rešitev sledi rešitvi, ki je določena že v veljavni ureditvi za posojila tretjih oseb v povezavi z jamstvom delničarja. Z navedeno spremembo se je definicija zavezancev, za katere velja pravilo tanke kapitalizacije, prilagodila definiciji povezanih oseb po 16. in 17. členu [ZDDPO-2](#). Na ta način so pokrite tudi situacije, ko bi davčni zavezanec namesto da bi prejel posojilo neposredno od matične družbe, ki se šteje za kvalificiranega delničarja oziroma družbenika, le-tega prejel posredno od njene povezane družbe. Pomeni, da se za posojila kvalificiranega delničarja oziroma družbenika, ki se upoštevajo pri računanju razmerja med lastniškim in dolžniškim kapitalom pri ugotavljanju presežnih obresti po 32. členu [ZDDPO-2](#), štejejo tudi posojila povezanih družb.

2.2 Izračun povprečnega stanja kapitala

Po določbi četrtega odstavka 32. člena [ZDDPO-2](#) se pri ugotavljanju obresti od presežka posojil po prvem odstavku tega člena znesek deleža delničarja oziroma družbenika v kapitalu prejemnika posojila določi za davčno obdobje kot povprečje na podlagi stanja kapitala na začetku in koncu davčnega obdobja, pri čemer se za kapital upoštevajo vse sestavine kapitala na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi, vključno z upoštevanjem prenesene izgube iz preteklih let kot odbitne sestavine kapitala, razen čistega poslovnega izida poslovnega leta.

Z navedeno določbo četrtega odstavka 32. člena [ZDDPO-2](#), ki je bila spremenjena z novelo [ZDDPO-2J](#) in se uporablja od 1. januarja 2014 dalje, je opredelitev kapitala vsebinsko poenotena z opredelitvijo kapitala po zakonu, ki ureja gospodarske družbe in po računovodskih standardih. Kot kapital se tako upoštevajo vse sestavine kapitala, tudi morebitna prenesena

čista izguba iz preteklih let kot odbitna postavka kapitala, razen čistega poslovnega izida (dobička ali izgube) poslovnega leta.

Glede načina izračuna je določeno, da se za davčno obdobje povprečje izračuna iz stanja kapitala na začetku in na koncu davčnega obdobja. Morebitne spremembe kapitala med letom ne vplivajo na izračun povprečnega stanja kapitala, pri izračunu končnega stanja kapitala pa se ne upošteva čisti poslovni izid poslovnega leta, ker se ta postavka dejansko ugotovi šele po izračunu davka in zato ne more biti vključena v izračun davčno priznanih odhodkov pri ugotavljanju davka v davčnem obračunu.

Pomeni, da se pri izračunu povprečne vrednosti kapitala za davčno obdobje upošteva začetno in končno stanje kapitala, ki se ugotovi po odštetju prenesene izgube iz prejšnjih let od drugih sestavin kapitala, in je dejansko lahko tudi negativno (če je izguba po bilanci stanja večja od kapitala).

Glede na dodatno obrazložitev v Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (objavljeno gradivo na spletni strani Državnega zbora RS, EPA 1303-VI) se povprečno stanje kapitala za potrebe izračuna, odtegnitve in plačila davčnega odtegljaja na podlagi 70. člena v povezavi s 74. členom [ZDDPO-2](#), ki nastane med letom, izračuna na podlagi podatkov, razpoložljivih na trenutek nastanka obveznosti davčnega odtegljaja, torej se kot povprečno stanje kapitala upošteva le stanje kapitala na začetku davčnega obdobja, ker stanje kapitala na koncu davčnega obdobja še ni znano.

2.2.1 Izračun povprečnega stanja kapitala v primeru hkratne posredne in neposredne udeležbe

Pri izračunu štirikratnika kapitala za izračun presežka posojil, ki jih prejme zavezanec od družb v skupini, ki imajo neposredno in/ali posredno udeležbo v kapitalu zavezanca, se upošteva celotni »povezani« kapital zavezanca in ne le kapital v višini deleža posamezne neposredne ali posredno povezane družbe.

[ZDDPO-2](#) v prvem odstavku 32. člena določa, da se pri zavezancu, posojilojemalcu kot odhodek ne priznajo obresti od posojil, ki so prejeta od delničarja oziroma družbenika, ki ima kadarkoli v davčnem obdobju neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 % delnic ali deležev v kapitalu ali glasovalnih pravic v zavezancu, če kadarkoli v davčnem obdobju ta posojila presegajo štirikratnik zneska deleža tega delničarja oziroma družbenika v kapitalu zavezanca, razen če zavezanec dokaže da bi presežek posojil lahko dobil od posojilodajalca, ki je nepovezana oseba.

Nadalje je v drugem in tretjem odstavku 32. člena [ZDDPO-2](#) določeno, da se za posojila delničarja oziroma družbenika po prvem odstavku tega člena štejejo tudi posojila osebe, ki se kadarkoli v davčnem obdobju šteje za povezano osebo tako, da ima delničar oziroma družbenik ali njegovi družinski člani hkrati neposredno ali posredno najmanj 25 % udeležbo v zavezancu in tej osebi, ter tudi posojila tretjih oseb, za katera jamči ta delničar oziroma družbenik, oziroma če so posojila pridobljena v zvezi z depozitom tega delničarja oziroma družbenika v tej osebi.

Pomeni, da se za ugotovitev prekomernega financiranja zavezanca z dolžniškim kapitalom kvalificiranega delničarja, ki ima v lasti najmanj 25 % delež v kapitalu zavezanca neposredno ali posredno preko povezanih oseb v skupini, upošteva celotni kapital zavezanca, ki ga ima v lasti kvalificirani delničar bodisi neposredno bodisi posredno preko drugih družb v skupini, in ne le kapital v višini deleža posamezne neposredne ali posredno povezane družbe, saj je t.i. krovna matična družba posredna lastnica celotnega kapitala zavezanca.

Primer ponazarja izračun kapitala družbenika za določitev zneska presežka posojil v primeru hkratne posredne in neposredne udeležbe delničarja v kapitalu posojilojemalca. Družba A je matična družba v skupini in edini lastnik družbe B. Družbi A in B sta rezidentki druge države članice EU. V skupini je še slovenska družba C, v kateri ima družba A 20 % delež in družba B 80 % delež v osnovnem kapitalu. Pomeni, da se po prvem odstavku 32. člena [ZDDPO-2](#) obe tuji družbi štejeta za kvalificirana delničarja družbe C, družba B z 80 % neposredno udeležbo in matična družba A s 100 % posredno udeležbo v kapitalu družbe C. Neposredna in posredna udeležba v kapitalu se ne uporablja zgolj za določanje, kdo se šteje kot kvalificirani družbenik, temveč tudi za namene določanja zneska kapitala posameznega družbenika. V primeru hkratne posredne in neposredne udeležbe družbenika A v družbi C je potrebno upoštevati 100 % udeležbo družbenika A v kapitalu družbe C.

2.3 Način dokazovanja zavezanca, da bi posojilo lahko dobil od nepovezane osebe

Z določbo, da obresti od presežka posojil iz 32. člena [ZDDPO-2](#) niso davčno nepriznane, »če zavezanec dokaže, da bi presežek posojil lahko dobil od posojilodajalca, ki je nepovezana oseba«, je zaščiten svoboda gospodarskega delovanja tistih zavezancev, ki jim ekonomske razmere dopuščajo višje razmerje med dolžniškim in lastniškim financiranjem, kot ga dopušča institut varnega pristana, ki določa fiksno razmerje med posojili in kapitalom.

Če torej zavezanec za davek izkazuje razmerje med posojili in kapitalom manjše ali enako 4 : 1, je v varnem pristanu in takšno razmerje se s strani davčnega organa sprejme in zavezanec za davek teh transakcij ni treba podrobneje dokumentirati. V primeru pa, da zavezanec za davek dokazuje vrednosti zunaj varnega pristana, pa je dolžan predložiti dokumentacijo na podlagi 382. člena [Zakona o davčnem postopku \(ZDavP-2\)](#), kot pri dokazovanju transakcij iz 16. člena [ZDDPO-2](#), preko katerega je v slovensko zakonodajo implementirano neodvisno tržno načelo.

Kako zavezanec za davek dokazuje, da bi presežek posojil lahko dobil od posojilodajalca, ki je nepovezana oseba, je odvisno od dejstev in okoliščin sklenjenega posojilnega posla in je obravnavano od primera do primera, zato se dokazovanja ne da vnaprej v celoti natančno določiti. Vsekakor je treba upoštevati pogoje, ki veljajo na trgu med sklenitvijo posojilne pogodbe, ob upoštevanju višine posojila, roka, valute idr. Pri tem je bistveno, da davčni zavezanec lahko dokaže, da bi v enakih ali primerljivih okoliščinah lahko dobil posojilo od nepovezanega posojilodajalca oziroma da bi bil posojilodajalec pripravljen primerljivo posojilo ob primerljivih pogojih odobriti tudi nepovezani osebi. Nepovezani posojilodajalci pri sklepanju posojilnih upoštevajo temeljno ekonomsko načelo: ne odobravajo posojil, ki bi pomenila čezmerno zadolžitev posojilojemalca in s tem veliko tveganje, da posojilo z obrestmi ne bo vrnjeno, ter hkrati zahtevajo ustrezna zavarovanja ob neizpolnitvi poplačila posojila (glavnice in obresti), in to v obliki sklenitve zavarovalne police, hipoteke, predložitve bianko menic idr.

Dejstvo, da družba na že obstoječe finančne obveznosti, tako do mame kot do drugih finančnih institucij, lahko pridobiva nove vire pri drugih finančnih institucijah in povečuje svoje finančne obveznosti do njih samo po sebi še ni zadosten pogoj oziroma dokaz, da bi presežek posojil lahko dobil od posojilodajalca, ki je nepovezana oseba.

2.4 Obrestna mera presežka posojil od povezanih oseb

Zastavlja se vprašanje, kako določiti obresti od presežka posojil prejetih od povezanih oseb. Prva možnost je uporaba dejanskih obresti, ki jih lahko pripišemo posameznemu posojilu v presežku. Presežek tvorijo posojila od najmlajšega proti najstarejšemu. Druga možnost pa je uporaba tehtane povprečne obrestne mere. V tem primeru se obrestna mera izračuna kot vsota zmnožkov vseh posojil posameznega kvalificiranega družbenika in pripadajočih obrestnih mer

deljena z skupnim zneskom teh posojil. S tako izračunano tehtano povprečno obrestno mero se pomnoži znesek presežka posojil, da se dobi znesek obresti od presežka posojil.

Zakonodajalec ni opredelil načina izračuna obresti od presežka posojil. Kot prva logična izbira se na prvi pogled ponuja uporaba dejanskih obresti časovno zadnjih prejetih posojil, katerih posledica je presežek. Vendar pri tem načinu obstaja tveganje, da posojilodajalec kot faktor odločitve glede obrestne mere za svoja posojila upošteva davčno obravnavo. V praksi to pomeni, da nizko obrestno mero »presežnih« posojil kompenzira z višjo obrestno mero tistih posojil, ki praga za ugotavljanje tanke kapitalizacije ne presegajo. Opisana okoliščina pa z davčnega vidika zagotovo ni zaželena. Uporaba tehtane povprečne obrestne mere je z vidika manjšega davčnega tveganja zato bolj primerna metoda.

Zavezanec za davek mora konsistentno uporabljati način ugotavljanja višine odhodkov iz naslova obresti od presežka posojil prejetih od povezanih oseb. Metodologijo mora imeti določeno v internem pravilniku o računovodenju in te metodologije brez ustreznih vsebinskih utemeljitev, ki morajo vsebovati tudi izračune glede vpliva na davčno obveznost iz naslova DDPO, ne sme spreminjati.

2.4.1 Nastanek obveznosti za plačilo davčnega odtegljaja

V skladu s 374. členom [ZDavP-2](#) se davčni odtegljaj od obresti, ki so predmet obdavčitve z davčnim odtegljajem, izračuna in odtegne ob izračunu dohodka, plača pa na dan izplačila dohodka.

2.5 Dana garancija oz. drugo jamstvo kvalificiranega družbenika

V primeru, da je s strani kvalificiranega družbenika dana garancija nepovezanemu posojilodajalcu, za poplačilo posojila, se tako posojilo vključi v izračun presežka posojil iz 32. člena [ZDDPO-2](#). Če tako posojilo predstavlja presežek posojil so njegove obresti davčno nepriznane. V kolikor pa zavezanec dokaže, da bi lahko pridobil enako posojilo tudi brez garancije družbenika, bi se obresti od posojila, za katera je dana garancija s strani družbenika, priznale kot odhodek.

2.5.1 Patronatska izjava

Patronatske izjave sodijo med novejšje oblike zavarovanja, ki jih je poslovna praksa razvila kot institut utrditve obveznosti. V praksi se večinoma srečujejo v koncernskih razmerjih, ko družba mati (dajalec patronatske izjave) daje te izjave navadno banki, pri kateri njena hčerinska družba jemlje kredit.

V praksi je vsebina patronatskih izjav različna, zato jih je potrebno obravnavati posamično, v vsakem primeru posebej. Patronatske izjave praviloma ne dajejo tolikšnega jamstva kot na primer poroštvo, bančne garancije ali druge oblike realnega zavarovanja, večkrat gre le za moralno zavezo dajalca takšne izjave, ki ne ustvarja pravno relevantnih posledic, čeprav te izjave v poslovnem svetu tudi ustvarjajo zelo podobne učinke kot poroštvo ali bančna garancija. Patronatske izjave (in tudi druge posebne oblike zavarovanja) je z vidika tanke kapitalizacije potrebno presojati posamično, to je od primera do primera, pri tem pa se kot eno izmed meril za ugotavljanje jamstva po drugem odstavku 32. člena [ZDDPO-2](#) lahko upošteva in ugotavlja tudi, ali patronatska izjava (ali druga posebna oblika zavarovanja) pomeni pogoj za pridobitev posojila zavezanca.

2.6 Tanka kapitalizacija v primeru prevzema dolga

Družba A d.d. je v letu 2010 odobrila družbi B d.o.o. dolgoročni kredit za potrebe financiranja projekta. V letu 2014 je družba C d.o.o. prevzela dolg družbe B d.o.o. Obe družbi B d.o.o. in C d.o.o. sta v 100 % lasti družbe A d.d. Ali za obresti, ki jih hčerinska družba C d.o.o. (prevzemnik) plačuje materi, družbi A d.d. (upnik), veljajo omejitve davčnega priznavanja, ki izhajajo iz 32. člena [ZDDPO-2](#), glede na to, da družba C d.o.o. te obresti naprej fakturira družbi B d.o.o. (prvotni dolžnik) in iz tega naslova ustvarja prihodke v višini enaki višini odhodkov za plačane obresti.

V skladu s 429. členom OZ s prevzemom dolga stopi prevzemnik na mesto prvotnega dolžnika, ta pa je s tem prost obveznosti. Med prevzemnikom in upnikom obstaja ista obveznost, ki je dotlej obstajala med prejšnjim dolžnikom in upnikom. Prevzemnik dolga je tako po vsebini novi posojiljemalec, odhodki za obresti pa se nedvomno presojujejo po pravilih tanke kapitalizacije saj je posojilodajalec družbenik, ki ima v lasti 100 % delež v kapitalu prevzemnika dolga.

Način plačila obresti ne vpliva na presojo odhodkov za obresti pri družbi C d.o.o. Tako morebitna okoliščina, da družba C d.o.o. družbi B d.o.o.»prefakturira« obresti, ki jih slednja mora plačati družbi A d.o.o. ne predstavlja razloga, da se pri družbi C d.o.o. odhodki za obresti iz prevzetega posojila ne bi presojali po 32. členu [ZDDPO-2](#). Po vsebini namreč v tem primeru družba C d.o.o. zgolj poplača obresti s terjatvijo iz naslova odškodnine za prevzem dolga.

2.7 Tečajne razlike pri odplačevanju davčno nepriznanih obresti

Odhodki iz naslova negativnih tečajnih razlik v skladu s SRS 1 predstavljajo vrsto finančnih odhodkov in so nedvoumno ločeni od odhodkov iz naslova obresti, kot najpomembnejše vrste finančnih odhodkov. Po določilih 32. člena [ZDDPO-2](#) odhodki iz naslova obresti od presežka prejetih posojil od povezane osebe, ki ima neposredno ali posredno v lasti vsaj 25 % deleža v kapitalu zavezanca za davek – posojiljemalca, niso davčno priznani, če kadarkoli v davčnem obdobju taka posojila presegajo štirikratnik kapitala. Zakon jasno opredeljuje, da so predmet presoje le odhodki iz naslova obresti in ne celotni odhodki iz naslova prejetih posojil. Povedano drugače, zakon ne omejuje višine (finančnih) odhodkov iz naslova prejetih posojil ampak le višino obresti.

Zgornja razlaga ne more biti v nobenem primeru v nasprotju z namenom 32. člena [ZDDPO-2](#). Ta je povezanim osebam prepričati, da bi z medsebojnim kreditiranjem zmanjševale svoje davčne obveznosti in s tem z vidika davčne obremenitve izenačiti njihov položaj z drugimi gospodarskimi subjekti, ki posojila pridobivajo na prostem trgu. Odhodki iz naslova tečajnih razlik neposredno ne nastajajo kot posledica dogovora med posojilodajalcem in posojiljemalcem, ki sta povezani osebi.

Če bi za odhodke iz naslova odobritve, spremljanja, obnavljanja posojila v posameznih primerih lahko sklepali, da gre dejansko za prikrito zaračunavanje obresti, pa v primeru negativnih tečajnih razlik tega ne moremo trditi. Gibanje deviznih tečajev je namreč zunanja spremenljivka na katero stranki v posojilnem poslu nimata vpliva.

V primeru prihodkov iz naslova tečajnih razlik ob plačilih obresti, ki so davčno nepriznane zaradi instituta tanke kapitalizacije, tako ne obstaja niti pravna podlaga niti vsebinski argument za njihovo izvzemanje iz davčne osnove. Prav tako pa zavezanec ne sme zmanjševati odhodkov za obresti, ki so predmet tanke kapitalizacije, na podlagi pozitivnih tečajnih razlik, ki so ob plačilu teh obresti nastale.

2.8 Zmanjšanje odhodkov za obresti od presežka posojil v davčnem obračunu

Obresti na presežek posojil niso davčno priznan odhodek, po pogojih iz 32. člena [ZDDPO-2](#). Zmanjšanje odhodkov iz naslova obresti na presežek posojil se v davčnem obračunu izvede v polju pod zaporedno številko 6.26.

3.0 PRIZNANA OBRESTNA MERA

V skladu z 19. členom [ZDDPO-2](#) se pri ugotavljanju prihodkov upoštevajo obračunane obresti na dana posojila povezanim osebam, vendar najmanj do višine zadnje objavljene, ob času odobritve posojila znane priznane obrestne mere, razen, če zavezanec dokaže, da bi v enakih ali primerljivih okoliščinah dal posojilo po obrestni meri, ki je nižja od priznane obrestne mere po tem odstavku, tudi posojilojemalcu – nepovezani osebi.

Pri ugotavljanju odhodkov se upoštevajo obračunane obresti na prejeta posojila od povezanih oseb, vendar največ do višine zadnje objavljene, ob času odobritve posojila znane priznane obrestne mere, razen, če zavezanec dokaže, da bi v enakih ali primerljivih okoliščinah dobil posojilo po obrestni meri, ki je višja od priznane obrestne mere po tem odstavku, tudi od posojilodajalca – nepovezane osebe.

Ne glede na prvi in drugi odstavek lahko zavezanec pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov upošteva obračunane obresti iz prvega in drugega odstavka tega člena do višine zadnje objavljene, ob času obračuna obresti znane priznane obrestne mere, če se obresti obračunavajo mesečno in je dogovorjena fleksibilna obrestna mera, oziroma do višine povprečne mesečne priznane obrestne mere, če se te obresti obračunavajo za obdobje, daljše od enega meseca, pri čemer pa to obdobje ne sme biti daljše od enega leta.

Povprečna mesečna priznana obrestna mera iz tretjega odstavka tega člena se izračuna kot navadna aritmetična sredina priznane obrestne mere prvega in zadnjega meseca obdobja, za katerega se obresti obračunavajo.

Priznana obrestna mera iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena je določena s [Pravilnikom o priznani obrestni meri](#).

Pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov rezidenta iz poslov med rezidentoma, ki sta povezani osebi po 17. členu tega zakona, se davčna osnova ne poveča oziroma zmanjša razen, če eden od rezidentov:

- v davčnem obdobju, za katerega se ugotavljajo prihodki in odhodki, izkazuje nepokrito davčno izgubo iz preteklih obdobj; ali
- plačuje davek po tem zakonu po stopnji 0 % oziroma po posebej določeni stopnji, nižji od splošne stopnje po 60. členu tega zakona; ali
- je oproščen plačevanja davka po tem zakonu.

3.1 Sprememba posojilne pogodbe

Sklenitev aneksa k posojilni pogodbi zaradi spremembe pogojev kreditiranja (sprememba obrestne mere, podaljšanje roka za vračilo kredita, ipd.) načeloma ne predstavlja nove kreditne pogodbe oziroma novega kreditnega razmerja. V primeru, da pa gre za kredite, ki se obdobjo obnavljajo, gre vsakič za nov kreditni posel ne glede na denarni tok.

Sklenitev aneksa k posojilni pogodbi zaradi povečanja glavnice (ali limita črpanja) predstavlja novo vzporedno posojilno razmerje. Po sklenitvi aneksa obstajata tako dve razmerji, prvo v višini prvotne glavnice in drugo posojilno razmerje v višini povečanja glavnice.

3.2 Negativni variabilni del priznane obrestne mere

S [Pravilnikom o priznani obrestni meri](#) je določena metodologija za določanje priznane obrestne mere za obresti na posojila med povezanimi osebami, ki se upošteva pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov zavezanca po 19. členu [ZDDPO-2](#). POM je vsota variabilnega dela obrestne mere za posamezno valuto, ki se določi ob upoštevanju uradnih vrednosti medbančnih obrestnih mer in ustrezne ročnosti posojil, ter pribitka, ki je sestavljen iz dela, ki je povezan z ročnostjo zadolžitve, in dela, ki je povezan s kreditno oceno zavezanca, ki prejema posojilo od povezane osebe, oziroma s kreditno oceno povezane osebe, kateri zavezanec daje posojilo.

Variabilni del POM po posameznih valutah za ustrezne ročnosti objavlja Ministrstvo za finance vsak tretji delovni dan v mesecu na [spletni strani](#), na kateri je na voljo tudi arhiv obrestnih mer za obresti na posojila med povezanimi osebami.

Na podlagi navedenega v zvezi z upoštevanjem objavljenih negativnih vrednosti variabilnega dela POM pri izračunu skupne obrestne mere za obresti na posojila med povezanimi osebami sledi, da se objavljeni variabilni del obrestne mere kot komponenta pri računanju POM upošteva tudi v primeru negativne vrednosti, vendar z omejitvijo, da skupna obrestna mera ne more biti negativna. Pomeni, da bi se v primeru, če bi pri izračunu POM negativni variabilni del obrestne mere presejal del obrestne mere za fiksne pribitke (za ročnost zadolžitve in glede na kreditno oceno povezane osebe), za obresti na posojila med povezanimi osebami upošteval POM v višini 0 odstotkov.

3.3 Zmanjšanje odhodkov za obresti od presežka posojil v davčnem obračunu

Za prejeta posojila od povezanih oseb iz 16. člena [ZDDPO-2](#), ki ne predstavljajo presežka posojil po 32. členu istega zakona, se v skladu z 19. členom [ZDDPO-2](#) davčno ne priznajo odhodki za obresti, če so obračunane po višji obrestni meri kot je določena v drugem in tretjem odstavku 19. člena [ZDDPO-2](#). Za znesek teh davčno nepriznanih odhodkov za obresti se odhodki v davčnem obračunu zmanjšajo v polju pod zaporedno številko 6.4.

4.0 DAVČNI ODTEGLJAJ OD PRIKRITEGA IZPLAČILA DOBIČKA

Obveznost obračuna davčnega odtegljaja predpisuje 70. člen [ZDDPO-2](#), ki določa, da se davek izračuna, odtegne in plača po stopnji 15 % od dohodkov rezidentov in nerezidentov – razen dividend in dohodkov podobnih dividendam, izplačanih preko poslovne enote nerezidenta, ki se nahaja v Sloveniji – ki imajo vir v Sloveniji, in sicer med drugim od plačil dividend, pri čemer za dividendo štejejo tudi dohodki podobni dividendam iz 74. člena tega zakona.

Po 7. točki 74. člena [ZDDPO-2](#) se za dohodke, ki so podobni dividendam, med drugim šteje tudi prikrito izplačilo dobička, ki se opravi osebi, ki ima neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 % vrednosti ali števila delnic ali deležev v kapitalu, upravljanju ali nadzoru izplačevalca ali obvladuje izplačevalca na podlagi pogodbe ali na način, ki se razlikuje od razmerij med nepovezanimi osebami. Za prikrito izplačilo dobička se šteje vsako nadomestilo, ki ga zagotovi izplačevalec osebi iz prejšnjega stavka, zlasti zagotovitev vseh oblik sredstev in opravljanja storitev, vključno z odpustom dolga, brez plačila ali po ceni, ki je nižja od primerljive tržne cene iz 16. in 17. člena tega zakona, ali plačila za nakup vseh oblik sredstev in storitev po ceni, ki je višja od primerljive tržne cene iz 16. in 17. člena tega zakona, ali plačila za sredstva in storitve, če sredstva niso bila prevzeta ali storitve niso bile opravljene. **Za prikrito izplačilo dobička se štejejo tudi obresti na posojila, dana po nižji ali prejeta po višji obrestni meri, kot znaša priznana obrestna mera iz 19. člena tega zakona, in tudi obresti od presežka posojil iz 32. člena tega zakona.**

V zvezi z izplačilom presežnih obresti t.i. sestrskim družbam in drugim družbam iz t.i. sestrške linije povezanih družb, se pri določitvi upravičenega lastnika za namene opredelitve prikritega izplačila dobička in obveznosti davčnega odtegljaja šteje, da je le-ta izplačan prvemu skupnemu lastniku kapitala (uporabi se tudi konvencija o izogibanju dvojnega obdavčevanja, ki je sklenjena z državo, v kateri ima ta sedež).

Primeroma, ko družba C prejme posojilo od sestrške družbe B, ki imata skupnega lastnika matično družbo A. V tem primeru se lahko šteje, kot da je bil z obrestni od presežka posojila izplačan dobiček matični družbi A na prikrit način, saj matična družba A zaradi povezanosti, kot je določena v 32. členu oz. v prvem odstavku 16. člena [ZDDPO-2](#), lahko vpliva na transakcije med sestrskima družbama B in C na tak način, da v njih ni upoštevano neodvisno tržno načelo (ne gre za posojilo, ki bi ga bilo možno dobiti tudi od posojilodajalca, ki je nepovezana oseba) in ima od te transakcije kot matična družba finančne koristi.

V primeru izplačila obresti od ugotovljenega presežka posojil prejetih od povezanih oseb, se ugotavlja obveznost obračuna davčnega odtegljaja od prikritega izplačila dobička, saj se šteje, da lahko družbenik, ki ima kvalificiran delež v izplačevalcu, uveljavi izplačilo dobička na prikrit način (ob predpostavki, da ima družbenik tako pomemben vpliv na izplačevalca, da z njim vzpostavi poseben odnos, ki omogoča poslovanje po netržnih pogojih, torej, da omogoča obvladovanje). Pri obravnavi prikritih izplačil dobička je potrebno upoštevati določila [ZDDPO-2](#), [Zakona o dohodnini \(ZDoh-2\)](#), [ZDavP-2](#) ter določila mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčenja, v kolikor imata obe vpleteni državi takšno pogodbo sklenjeno in ostale mednarodne sporazume.

Glede na to, da se prikrito izplačilo dobička opravi tudi osebi, ki ima posredno v lasti najmanj 25 % vrednosti ali števila delnic ali deležev v kapitalu, upravljanju ali nadzoru izplačevalca ali obvladuje izplačevalca na podlagi pogodbe ali na način, ki se razlikuje od razmerij med nepovezanimi osebami, to pomeni, da tudi podrejene družbe davčnega zavezanca, pri katerih je izpolnjen pogoj minimalne posredne participacije kvalificiranega delničarja oziroma družbenika davčnega zavezanca, ki lahko zapadejo pod pravila tanke kapitalizacije iz 32. člena [ZDDPO-2](#), presežek obresti obravnavajo kot prikrito izplačilo dobička.

4.1 Oprostitev ali znižanje davčnega odtegljaja

Izplačevalec dividendam podobnih dohodkov ima možnost doseči oprostitev ali znižanje davčnega odtegljaja. V primeru ko je prikrito izplačilo dobička, ki je posledica omejitve obsega odhodkov za obresti po 32. in 19. členu [ZDDPO-2](#), opravljeno **rezidentu**, druga točka 70. člena [ZDDPO-2](#) določa, da se davek ne izračuna, odtegne in plača od dohodkov plačanih:

- a) zavezancu rezidentu RS, ki izplačevalcu sporoči svojo davčno številko in
- b) zavezancu nerezidentu RS, ki je zavezan za davek od dohodkov, ki jih dosega z dejavnostjo oziroma posli v PE ali preko PE v Sloveniji, in izplačevalcu sporoči svojo davčno številko, če gre za dohodke, plačane tej PE.

V primeru, ko je prikrito izplačilo dobička opravljeno **rezidentu druge države članice EU**, tretja točka 70. člena [ZDDPO-2](#) določa, da se davek ne izračuna, odtegne in plača od dohodkov iz prve točke prvega odstavka istega člena, plačanih nerezidentu, rezidentu v državi članici EU oziroma EGP, ki ni Slovenija, zavezancu za davek od dohodkov v državi rezidentstva, če ne gre za dohodke, plačane poslovni enoti tega nerezidenta v Sloveniji, in če nerezident davka po prvem odstavku tega člena ne more uveljavljati v državi rezidentstva, ker primeroma uveljavlja ukrep izvzema dividend iz davčne osnove in transakcija ne pomeni izogibanja davkom.

Podobno kot tretja točka 70. člena [ZDDPO-2](#) določa v primeru pokojninskih skladov, investicijskih skladov in zavarovalnic, ki izvajajo pokojninski načrt iz 61. člena tega zakona, tudi peta točka 70. člena, pri čemer se kot nezmožnost uveljavljanja davka pri teh zavezancih šteje tudi oprostitev od obdavčenja ali obdavčitev dohodkov teh zavezancev v državi rezidentstva po stopnji 0 %.

V primeru izplačil dividendam podobnih dohodkov **rezidentom tujih držav** (rezidentom drugih držav EU ali rezidentom tretjih držav), je mogoče stopnjo davčnega odtegljaja zmanjšati tudi na podlagi konvencije o izogibanju dvojnega obdavčenja (KIDO), ki jo ima Slovenija sklenjeno s posamezno tujo državo, iz katere prihaja nerezident. Stopnja odtegljaja za dividende in dividendam podobne odhodke je praviloma opredeljena v 10. členu KIDO.